

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y cyfarfod 15 Chwefror 2022

Aelod Arweiniol / Swyddog Julian Thompson Hill

Awdur yr Adroddiad Steve Gadd, Pennaeth Cyllid ac Eiddo

Teitl Adroddiad Ariannol (Ionawr 2021/22)

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion am gyllideb refeniw ac arbedion y Cyngor fel y cytunwyd arnynt ar gyfer 2021/22. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno o'r Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am sefyllfa ariannol bresennol y Cyngor, a chadarnhau'r cyllidebau gwasanaeth y cytunwyd arnynt ar gyfer 2021/22.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod yr Aelodau'n nodi'r cyllidebau a bennwyd ar gyfer 2021/22 a'r cynnydd ar y strategaeth y cytunwyd arni.

4. Manylion yr adroddiad

Mae'r adroddiad yn crynhoi cyllideb refeniw'r Cyngor ar gyfer 2021/22 sydd yn Atodiad 1. Cyllideb refeniw net y Cyngor yw £216.818 miliwn (£208.302 miliwn yn 20/21). Rhagwelir y bydd gorwariant o £1.553 miliwn ar gyllidebau gwasanaethau a chorfforaethol (£1.642 miliwn o orwariant fis diwethaf). Amlinellir y naratif o amgylch y risgiau a'r rhagdybiaethau presennol sy'n sail i'r asesiad hwn yn Adran 6.

Roedd cyllideb 2021/22 yn gofyn am ddod o hyd i a chytuno ar arbedion gwasanaeth ac arbedion effeithlonrwydd o £2.666 miliwn fel y nodir isod:

- Mae Ffioedd a Thaliadau wedi bod yn destun chwyddiant yn unol â'r polisi Ffioedd a Thaliadau a gytunwyd (£0.462 miliwn).
- Mae arbedion effeithlonrwydd gweithredol (£690,000) wedi eu nodi yn bennaf gan wasanaethau drwy gydol y flwyddyn ac o fewn cyfrifoldeb a ddirprwywyd i Benaethiaid Gwasanaeth mewn ymgynghoriad ag Aelodau Arweiniol.
- Mae arbedion o £0.781miliwn hefyd wedi eu nodi sy'n newid darpariaeth gwasanaeth mewn rhyw ffordd a chawsant eu rhannu mewn manylder gyda'r Cabinet a'r Cyngor yn sesiynau briffio mis Rhagfyr.
- 1% (£0.733m) Targed effeithlonrwydd ysgolion o Gyllideb Ddirprwyedig yr Ysgolion.

Tybir bod y cynyddiadau ffioedd a chostau a'r arbedion corfforaethol eisoes wedi'u cyflawni a dirprwywyd arbedion yr ysgolion i'r cyrff llywodraethu i'w monitro a'u cyflawni.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheoli cyllidebau refeniw a chyfalaf y Cyngor yn effeithiol a chyflawni'r strategaeth gyllidebol yn sylfaen i waith ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Manylir ar naratifau gwasanaethau arwyddocaol sy'n egluro amrywiadau a risgiau yn Atodiad 2, ond dylid nodi'r canlynol hefyd:

6.1 Effaith y Coronafeirws – Mae'r strategaeth o weithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru yn parhau i sicrhau cyllid grant sylweddol i helpu gyda phwysau mewn perthynas â Covid. Hyd yma, mae wyth hawliad gwariant wedi cael eu cyflwyno ar gyfer mis Ebrill i fis Rhagfyr, sy'n gyfanswm o £6.5 miliwn. Mae tri hawliad incwm sy'n dod i gyfanswm o £3.6 miliwn ar gyfer chwarter 1, 2 a 3 hefyd wedi eu cyflwyno. Mae hawliadau incwm wedi dechrau gostwng gan fod y cyfyngiadau Covid ehangach wedi llacio, ond mae hawliadau gwariant yn debygol o barhau. Yn amlwg fydd hyn yn dibynnu ar y sefyllfa sydd yn dal i newid o ran yr amrywiolyn Omicron.

6.2 Cyllidebau Corfforaethol – rhagwelir ar hyn o bryd y bydd y sefyllfa'n gytbwys. Fodd bynnag, nodwyd y risgiau canlynol yn y misoedd blaenorol. Mae rhai bellach wedi'u datrys. Gallai hyn ganiatáu rhyddhau arian at raid i helpu i ariannu gorwariant gwasanaeth yn y misoedd nesaf.

- Effaith parhaus Covid ar Incwm o Dreth y Cyngor – mae hyn dal yn risg er bod perfformiad yn y maes hwn yn gwella.
- Effaith barhaus ar Gynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor – ar hyn o bryd mae'r gyllideb ychwanegol a gytunwyd fel rhan o un 21/22 yn ddigon i ariannu'r gwariant tybiedig yn y maes hwn – fodd bynnag mae hwn yn parhau i fod yn faes bregus a effeithir gan y sefyllfa economaidd ehangach.
- Setliadau Tâl ar gyfer 2021/22 – gall y cynnig gan weithwyr mewn perthynas â gweithwyr llywodraeth leol a'r cyhoeddiad o ran tâl athrawon ei gyllido o fewn y pwysau a gynhwysir yng nghyllideb 21/22. Fodd bynnag, dylid nodi bod cynnig tâl rhai nad ydynt yn athrawon eto i gael ei gytuno, ac felly'n parhau i fod yn risg.

Bydd y sefyllfa yn parhau i gael ei monitro'n ofalus dros y misoedd nesaf.

6.3 Ysgolion – Roedd y gyllideb a gytunwyd gan y Cyngor ar gyfer 2021/22 yn cynnwys cyfanswm buddsoddiad ychwanegol net o ychydig dros £2.5 miliwn yng nghyllidebau dirprwyedig ysgolion (heb gynnwys cynnydd i grantiau gan Lywodraeth Cymru). Y rhagamcaniad diweddaraf ar gyfer balansau ysgol i'w dwyn ymlaen i 2022/23 yw balans credyd net o £6.974 miliwn, sy'n cynrychioli cynnydd o £1.304 miliwn yn y balansau a ddygwyd ymlaen o 2021/22, sef £5.670 miliwn. Mae tanwariant bychan o £123,000 ar gyllidebau sydd heb eu dirprwyo. Mae'r gwelliant mewn balansau ysgol o'r sefyllfa a amcanestynwyd fis diwethaf yn ymwneud yn bennaf â chael grantiau Covid ychwanegol.

6.4 Y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) Mae'r sefyllfa refeniw ddiweddaraf yn cyfrif y bydd gostyngiad o £1.643 miliwn mewn balansau ar ddiwedd y flwyddyn, sydd £0.990 miliwn yn fwy na'r £653,000 pan gymeradwywyd y gyllideb. Mae'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2021/22 ar hyn o bryd yn £22.7 miliwn yn cael ei rhannu'n bennaf rhwng gwelliannau arfaethedig i'r stoc dai bresennol (£11 miliwn) a chaffaeliadau a datblygiadau tai newydd (£12 miliwn).

6.5 Rheoli'r Trysorlys - Ar ddiwedd mis Ionawr, roedd cyfanswm benthyciadau'r Cyngor yn £241.621 miliwn ar gyfradd gyfartalog o 3.68%. Roedd y balansau buddsoddi yn £23.4 miliwn ar gyfradd gyfartalog o 0.08%.

6.6 Mae crynodeb o **Gynllun Cyfalaf** y Cyngor ynghlwm yn Atodiad 3. Swm y cynllun cyfalaf a gymeradwywyd yw £42.56 miliwn, ac mae'r gwariant hyd yma'n £24.6 miliwn. Mae Atodiad 4 yn cynnwys diweddariad ar y prif brosiectau sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Cyfalaf cyffredinol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Cafodd Asesiadau o'r Effaith ar Les ar gyfer y cynnydd yn Nhreth y Cyngor eu cyflwyno i'r Cyngor ar 26 Ionawr.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

Yn ogystal â'r adroddiadau rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, cafodd proses y gyllideb ei hystyried gan y Tîm Arwain Strategol, cyfarfodydd Briffio'r Cabinet, Arweinwyr Grŵp a chyfarfodydd Briffio'r Cyngor. Mae'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion wedi'i gynnwys yn y cynigion drwy'r flwyddyn. Ymgynghorwyd ag Undebau Llafur drwy'r Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol. Mae'r pandemig Covid-19 wedi effeithio ar y lefel o ymgynghori ac ymgysylltu gyda'r cyhoedd. Er hynny mae cynlluniau mewn grym i ymgysylltu'n gynnar gyda'r holl fudd-ddeiliaid yn ystod proses gyllidebol 2022/23.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Croesewir bod cymorth ariannol Covid wedi'i gadarnhau ar gyfer blwyddyn ariannol gyfan 2021/22 gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, dylid nodi bod rhai o'r meini prawf wedi'u tynhau, a allai olygu y bydd yn rhaid i wasanaethau ariannu rhywfaint o bwysau ychwanegol. Mae gwaith monitro'n parhau i ddangos pwysau yn y meysydd arferol; Digartrefedd a Gwasanaethau Plant. Rydym wedi buddsoddi'n sylweddol yn y meysydd hyn dros y blynyddoedd diwethaf a disgwylir y bydd yr angen yn parhau. Mae'r pwysau yn y meysydd hyn wedi cael eu hadlewyrchu yn y Gyllideb ar gyfer 2022/23.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'n parhau i fod yn gyfnod heriol yn ariannol ac mae ansicrwydd mewn perthynas ag effaith barhaus Covid-19, Brexit a strategaeth ariannol Llywodraeth y DU wrth ymdrin â'r effaith ariannol hirdymor ar gyllid cyhoeddus o'r ymateb i Covid. Er bod y rhagolygon

ariannol yn ansicr, mae ein sefyllfa ariannol yn iach ac mae proses gyllideb 3/5 mlynedd gadarn wedi cael ei chymeradwyo'n ddiweddar gan y Tîm Arwain Strategol, y Tîm Gweithredol Corfforaethol, y Cabinet ac mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi craffu arni.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

Dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn briodol.